

סילבוס

לכל מקום יש שם ולכל שם יש סיפור - צדק וכבוד במרחב הציבורי:
עיון מחודש בשמות מקומות בירושלים בראיה פו - 62957

תאריך עדכון אחרון 18-01-2021

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: משפטים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): דר לימור יהודה ודר אינאס דיב

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: limor.yehuda@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום

מורי הקורס:

עו"ד לימור יהודה

תאור כללי של הקורס:

בקורס זה נחקר מדיניות ופרקטיקות של צדק ושל חוסר צדק דרך התמקדות בשמותיהם של מקומות ציבוריים בירושלים. שמות מקומות כגון שמותיהם של הרחובות, השכונות, הבניינים הציבוריים, תחנות הרכבת ופארקים הם חלק מהמובן מאליו שסביבנו. אבל שמות גם טומנים בחובם מטען היסטורי, תרבותי, דתי ופוליטי, המעניק במודע ושלא במודע, הכרה וכבוד ציבורי לאנשים, לקבוצות אוכלוסייה (לפי מגדר, לאום, מעמד כלכלי, מוצא אתני, דתי וכיוצא), לתרבויות או לסיפורים היסטוריים מסוימים. בפועל, חברות ויחידות חברתיות שונות (כגון מדינה, רשות מקומית או אוניברסיטה) משתמשות במתן שם למקומות (שיום) כדרך מרכזית למתן כבוד והוקרה. בשל כך, ולא במקרה, הפעולה השגרתית לכאורה של שיום מקומות ציבוריים עשויה לעורר מתח ומחלוקת. במסגרת הקורס הסטודנטים יתוודעו לתפקיד שיש לשיום במרחב הציבורי, לנורמות ולהליכים שבמסגרתם שמות נקבעים או ניתנים לשינוי, דרך התבוננות רב-תחומית וחוייתית בשמות ובמתן שמות לרחובות ומקומות במרחב העירוני של ירושלים. הקורס יתמקד בשאלות כגון: מדוע Mary Queen אילו פי-ועל מי, כיצד? 'ורג' המלך נשאר ורג' קינג ואילו, המלכה שלומציון לרחוב הפך Street שיקולים, בוחרים את השמות של תחנות הרכבת הקלה וכיצד הן יכתבו בשפות השונות? מדוע שמות הרחובות במזרח ירושלים הם מספרים או בכלל נעדרי שם? ואילו שמות, אם בכלל, מופיעים באפליקציות התמצאות כגון waze ו-? maps google תהליך הלמידה בקורס יהיה דרך התנסות ולמידה חוייתית בגישה שמבוססת פרויקטים - למ"פ או חדש ידע ויפתחו ייצרו, עצמי למידה תהליך יובילו הסטודנטים שבה PBL - Project Based Learning ויהיו שותפים בקביעת הקריטריונים להערכה. צוותי סטודנטים יעבדו בקבוצות ויחקרו את השמות הקיימים, את הפרקטיקות ונורמות השיום הנהוגות כיום, ויפתחו פרויקטים שמטרתם לקדם התהוות של נורמות מתוקנות ופרקטיקה טובה של שיום וייצוג שמות במרחב הציבורי של ירושלים. הקורס מסתיים ביום פתוח מול קהל ואורחים שבו כל קבוצה תשתף בדרך מעניינת ויצירתית את התוצר הסופי.

מטרות הקורס:

- היכרות עם תיאוריות העוסקות בכוחה של שפה והכרה;
- חשיפה והתוודעות לתפקיד שיש לשמות הניתנים למקומות ציבוריים, ולהליכים שבהם אלה נקבעים;
- יכולת להערכה ביקורתית של התפיסות והפרקטיקות הקיימות, וכן של פרקטיקות הנתפסות כרצויות וראויות;
- עידוד יצירתיות והעצמה של הלומד, יכולת לפתח ולהתאים פרקטיקות ודפוסי חשיבה, למקומות בהם מתקיים סכסוך.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- להכיר תיאוריות באשר לכוחה וחשיבותה של הכרה ושל כח סימבולי; להבין כיצד התובנות העולות מהן מתבטאות בפרקטיקה של שמות מקומות ציבוריים; וליישם אותן בהקשרים חדשים;
- להעמיק את ההיכרות עם המרחב העירוני בירושלים, על הסכסוכים והמחלוקות המאפיינים אותו לנתח באופן ביקורתי עמדות מקובלות ולהעריך מחדש את האתגרים ליישובם של סכסוכים ומחלוקות אלה;
- להכיר פרקטיקות של מקומות לשיום מקומות ממקומות שונים בעולם;
- להכיר ולהיות בעלי יכולת להעריך את היתרונות והמגבלות של הפרקטיקות הקיימות למתן שמות למקומות ושל פרקטיקות מוצעות לשיפור;

□ להיות בעלי יכולת להתאים ולפתח פרקטיקות חדשות המתאימות למקומות של סכסוך מתמשך.

דרישות נוכחות (%) :
100

שיטת ההוראה בקורס :

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס :

רשימת הנושאים שיילמדו בקורס :

1. רקע תיאורטי: שפה, הכרה וכוח סימבולי
2. היבטים מנהליים ומשפטיים של שיום מקומות
3. יצירתה של המפה העברית
4. מבט היסטורי, ספרותי ותרבותי בשמות הערביים של הארץ
5. הנצחת נשים בשמות רחובות
6. שיום וקפיטליזם
7. מבט השוואתי על נורמות ופרקטיקות של שיום במקומות אחרים
8. ירושלים: פנים ושמות רבים לה

חומר חובה לקריאה:
חומר קריאה

נושא 1 - רקע תיאורטי

1. Bourdieu, Pierre. *Language and symbolic power*. Harvard University Press, 1991.
2. Taylor, Charles. *Multiculturalism: Examining the politics of recognition*. Princeton University Press, 1994.
3. ביגון, ליאורה. "Introduction: Practices Toponymic / הקדמה: תהליכים ונוהגים טופונימיים במבט גלובלי." *Geography in Horizons /אופקים בגאוגרפיה* 83 (2013): 5-10.

נושא 2 - היבטים מנהליים ומשפטיים של שיום מקומות בירושלים

4. פקודת העיריות [נוסח חדש], פרק שניים עשר, סימן ב: חובתיה של עיריה, סעיפים 235, 235א
5. הצעת חוק שהוגשה עי מירב מיכאלי וחכיות נוספות (קריאת לפחות 40% מהרחובות עש נשים)
6. קריאת שמות לרחובות בירושלים, ממצאי ביקורת, שנת 2006, עמ 645-694
7. בג"ץ 4112/99 עדאלה ואח' נגד עיריית תל אביב-יפו ואח'
8. בג"ץ 4438/97 עדאלה ואח' נגד משרד התחבורה ואח'; העתירה הוגשה ביולי 1997; פסק הדין ניתן בפברואר 1999

נושא 3 - יצירתה של המפה העברית

9. מירון בנבנישתי, המפה העברית, תיאוריה וביקורת 11 (חורף 1997), 7-29
10. מעוז עזריהו, על שם: היסטוריה ופוליטיקה של שמות רחובות בישראל, 2012

- נושא 4 - מבט היסטורי, ספרותי ותרבותי בשמות הערביים של הארץ
11. עאמר דהאמשה, מקום לדור בו ושם לו: קריאה ספרותית ותרבותית בשמות הערביים של הארץ
(דביר, 2017)
12. עאמר דהמשה, יהודים במפה הערבית: שמות מקומות עבריים בפי ערבים, קריאה ספרותית
ותרבותית, 2013
רשות
13. עאמר דהמשה, ליאורה ביגון, על הזרה ואזרוח: הערבית והעברית בשילוט הדרכים בגליל,
תיאוריה וביקורת 43 (סתיו 2014), 183

- נושא 5 - מבט השוואתי
14. New Zealand, Standard for Crown protected area names, NZGBS60001,
Publication date: 11 May 2020 at: <https://www.linz.govt.nz/regulatory/60001>
15. What's in a name? Finding street names that acknowledge local heroes, Chris
Johnston, Jun 16 2020 at: <https://www.stuff.co.nz/life-style/homed/community/121806846/whats-in-a-name--finding-street-names-that-acknowledge-local-heroes>

- נושא 6 - ירושלים: פנים רבות לה (מרצה אורח: אורן יפתחאל)
16. Oren Yiftachel (2016) *The Aleph* Jerusalem as critical learning, City, 20:3,
483-494
17. אורן יפתחאל ובתיה רודד, ללכת שבי אחריו: על מרחבי המולדת הציונית בזמר ובנוף

- נושא 7 - לאן ואיך מתקדמים?
18. אחמד סעדי, אפילוג, מרחב הזיכרון וזיכרון המרחב: מעבר למחיקה וכתובה מחודשת, חיים יעקובי
וטובי פנסטר (עורכים), זיכרון השכחה ו[ה]בניית המרחב (מכון ון-ליר, הוצאת הקיבוץ המאוחד,
2011), 247-256
19. פרויקט רחוב משלה - מאגר שמות ומידע, אתר אינטרנט ודף פייסבוק

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי:
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 15 %
השתתפות 15 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 15 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 40 %
בחנים 0 %
אחר 15 %
יומן לימודי

מידע נוסף / הערות:

הלמידה בסדנה משלבת בין למידה מכינה, השתתפות פעילה בשיעורים ועבודת מחקר עצמאית ובקבוצות. הציון בקורס יינתן על ההערכה של מכלול המרכיבים האלה כדלקמן:

- 15% השתתפות בשיעורים
- 15% ניירות עמדה/תרגילים/משימות
- 15% יומן לימודי
- 15% פרזנטציה
- 40% עבודה סופית